

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Udrag fra Mands Minde 1788-1838. Foredrag over det sidste halve Aarhundredes Historie

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "Grundtvigs værker", i Grundtvig, N. F. S.: *Grundtvigs værker*, Faculty of Arts, Aarhus University, s. 131. Onlineudgave fra Grundtvigs Værker: https://tekster.kb.dk/text/gv-1838_599-txt-shoot-idm3303.pdf (tilgået 02. maj 2024)

Anvendt udgave: Grundtvigs værker

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs CC0-erklæringen](#)

Derfor, m. H., skjønt jeg snarere har Tiden *bag* mig, har jeg dog Mod paa noget, Mod paa, om jeg kan, at bryde Isen ikke blot til en rigtigere Vurdering af Fortid og Nutid, men ogsaa til det friere Forhold og en mere 132levende Vexel-Virkning mellem ældre og yngre, som er al sand Friheds og al grundig historisk Oplysnings Betingelse; og dette Mod skylder jeg nærmest en gammel Myte, som dog ej engang er nordisk: den store østerlandske Myte om Fuglen *Fønix*, der vel kun er kommen til os i Billinger fra Grækenland og Rom, men har i mine Øjne været lige saa mageløs i sit Slags, som Fidias' Mesterstykker var i deres, saa ligesom Kunstkjendere sætte Billinger fra Partenon over et helt Kunstværk af Thorvaldsen, saaledes sætter jeg ogsaa de levnedede Billinger af *Fønix*-Myten over det bedste Digt af Øhlenschlæger; thi i disse Billinger har jeg fundet Menneske-Aandens egen Anskuelse af sin store Løbebane lige saa trøstelig som kolossalsk og levende udtrykt. De kjender den formodentlig alle, m. H., men jeg véd ikke, om De har lagt Mærke til det lille Træk, som især trøster mig, og som jeg mener, skulde trøste os alle, og jeg kan i alt Fald ikke anvende dette Øjeblik bedre end til at minde Dem om: at denne Palme-Fugl, der i sit jordiske Paradis hver Morgen med himmelske Sange hilste den opgaaende Sol, er Sindbilledet paa Menneske-Aanden i sin højeste Flugt og naturligste Virksomhed; og naar nu Myten siger, at denne Fugl efter et tusendaarigt Liv bygte sig en Rede i Syriens Palmeskov af alle Jordens krydrede, sødt duftende Væxter og brændte til Aske med den, antændt af rene Solstraaler, da afbilder det for mine Øjne klarlig *Middelalderen*, denne de glødende Hjærter vidunderlig brændbare og sødt duftende, men ogsaa som i Røgskyer indhyllede, sig selv udtømmende og hensmægtende Tid. Naar derfor Myten ender med, at Asken sammenrulles som et Æg, hvoraf Solen udklækker en levende Skabning, vel først kun i Skikkelse af den mindste Orm, men som dog voxer og udvikler sig ved Morgendug til en Fugl i sin Faders Lignelse, med hans Stemme og med Arveret til sit dejlige Fæderneland, hvortil den fuldvoxen, ledsaget af alle Skovens Fugle, 133vender glad og triumferende tilbage, da kan jeg umulig andet end deri at se et lige saa trøsteligt som træffende Billede af *Nyaarstiden*, hvori Vidskaben unægtelig hidtil kun var en Bogorm, som havde kun Lyst til at gnave paa Mindesmærkerne af Oldtidsfuglens høje Flugt og deilige Sang og fandt derfor kun dens Ørne-Klør misundelsesværdige, men paastod dog at have Kald til at ligne ham i alt og Arveret til al hans Odel. Hvor latterlig derfor end denne Paastand klinger i en Bogorms Mund, saa fattede jeg dog ved den hidtil saa nøjagtig opfyldte Spaadom Tro paa dens Gyldighed og syntes, jeg kunde føle det inden i mig selv, hvordan Ormen begyndte at forvandles til en lillebitte Fugl; og siden den Tid ser jeg denne Forvandling gaa for sig overalt, hvor der har været Aand i gamle Dage, og mit nærværende Forhold til Dem, m. H., anser jeg for lige saadan en Overgang, hvorved Bogormen stræber at skyde sin Ham, hvad jo kan være besværligt nok at overkomme og stundum lidt kjedeligt at være Vidne til, men som dog, hvis der, som jeg haaber, kommer en lille Fugl ud af, der kan lære at synge, vil fornøje os paa begge Sider.